

Jumalateenistus Nõos P, 15.11.20 kell 11.00, 23. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Hb 3:12–15; Mk 13:33–37

Pihikõne: 2Kr 1:4

Jutlus: MI 3:13–18

Laulud: 177 (1–5); 383 (1–3, 4); 339B (1–3); 170 (1–4)

Teie sõnad mu kohta on karmid, ütleb Issand. Aga teie ütlete: „Mida me su kohta oleme rääkinud?” Te ütlete: „Ilmaaegu on Jumalat teenida. Ja mis kasu on meil tema käsu täitmisest või leinariietes käimisest vägede Issanda palge ees? Nüüd me aga kiidame õndsaks ülbeid. Elavad edasi needki, kes pattu teevad, need koguni kiusavad Jumalat ja pääsevad.” Siis rääkisid isekeskis need, kes kartsid Issandat; ja Issand pani tähele ning kuulis ja tema palge ees kirjutati mälestusraamat nende heaks, kes kardavad Issandat ja austavad tema nime. Ja nad kuuluvad mulle, ütleb vägede Issand, on mu eraomand sel päeval, mille ma valmistan. Ja ma olen neile armuline, nõnda nagu mees on armuline oma pojale, kes teda teenib. Ja te näete jälle vahet õige ja õela vahel, selle vahel, kes teenib Jumalat, ja selle vahel, kes teda ei teeni.

Prohvet Malaki raamat on kirjutatud arvatavasti 5. eelkristliku sajandi esimesel poolel. Nimelt, on aru saada, et 515. aastal eKr taastatud Jeruusalemma tempel juba toimib. Samas pole veel toimunud Esra ja Nehemja Moosese seaduse täpsemat täitmist nõudvad reformid, mis jäävad aastasse 458.

Seega on Iisraeli rahva usuline olukord Malaki tegutsemisajal selline, mis iseloomustab stabiilsuseaegu: usu praktiseerimine on igapäevaselt tagatud, kuid märgata on Jumala tahtmisest kõrvalekaldeid, mis tulenevad inimeste teatavast rutiini-väsimusest ja minnalaskmisest.

Selliseid aegu on maailma ajaloos ikka ette tulnud. Näiteks 19. sajandi viimane veerand kuni I maailmasõjani, mil sõdadevaesel ajal tõstsid Euroopas pead igasugused Jumalale vastanduvad ideoloogiad ja õpetused, teiste seas sotsialism ja kommunism.

Mingil määral on eelpoolkirjeldatud etableerunud või end liiga mugavalt tundva ühiskonna märke ka meie õhtumaise ajastu viimastel aastakümnetel. Eesti seisukohast ehk viimasel paarikümnel aastal, mil taastatud riigi aparaat on käima läinud, maailm avanenud, turumajandus ennast siinmail kehtestanud ja läänelik elulaad maksvaks saanud.

Seepärast pole raske kujutleda ka tänapäeva inimesi kõnelema sõnadega, mida lugesime tänase jutluse alusest kirjakohtast: „Ilmaaegu on Jumalat teenida. Ja mis kasu on meil tema käsu täitmisest või leinariietes käimisest vägede Issanda palge ees? Nüüd me aga kiidame õndsaks ülbeid. Elavad edasi needki, kes pattu teevad, need koguni kiusavad Jumalat ja pääsevad.”

Täpsemalt pean silmas inimeste suhtumist kristlusesse. Tõesti, inimesel, kes vaatab kirikuelu kõrvalt kui ühte ühiskonnaelu vormidest, pealegi kuuluvana kolmandasse sektorisse, kusagile muuseumiteaduse ja huvihariduse vahele, võib tõesti tekkida mõte, milleks seda kõike tarvis on. Igavene elu, milleks valmistumisest kirik räägib, pole mitte mingil kombel mõõdetav suurus. Usklikud ei eristu väliselt mitte millegi poolest mitteusklikest ja usklikel ei lähe elus paremini kui mitteusklikel.

Ent usklikel ei lähe mitteusklikega võrreldes ka oluliselt halvemini, nagu tõdeb viimases Eesti Kirikus end ateistiks nimetav kirjanik Andrus Kivirähk. Ja tema kui arvamusiidri seisukohta jagavad kindlasti paljud.

Sellist kiriku ja riigi tasalülitamist soosib paradoksaalsel kombel ka viimaste kuude suurim muutus maailma rahvaste elus, viiruspandemia. Viiruse eest pole kaitstud keegi – ole sa usklik või uskmatu!

Eileõhtustes ERR-i uudistes kõneldi sellest, kuidas viirus on tunginud ka kirikusse, nakatunud on vaimulikke, kiriku juhtkonna, kristlike koolide ja koguduste liikmeid. Ühest küljest on selline kirikuasjade ühiskondlik avatus kiiduväärne, sest kirik on ikkagi osa ühiskonnast – kasvõi siis eeltoodud muuseumide või huviharidust pakkuvate institutsioonide kuvandit kandes.

Teisest küljest aga annab see ühiskonnale signaali, et kirikki pole kaitstud. Jumal oma kirikust viirust eemal ei hoi, järelikult pole seal kõike õigesti tehtud ja esineb puudujääke. Mida ongi

sellisel ebatäiuslikul organisatsioonil inimesele pakkuda?

Tänases kirjakohas kõneldakse aga ka neist, kes kardavad Issandat. Mida nad siis tegid sel usulises mõttes veidi väsinud 5. eelkristliku sajandi Iisraelis? Nad ei kaotanud lootust, vaid austasid kõigele vaatamata Issanda nime!

Küllap oli ka nende usk kõikuma löömas. Ka nemad nägid patuste muretut elu ja pidid möönma, et seda asjaolu pole kerge Jumala seadustega põhjendada.

Siinkohal tuleb meelde ka Jeesuse jüngerite mure selle pärast, mida nad oma tavaelust erineva ja üsna vaearikka usuelu palgaks saavad. Mt 19:27 küsib Peetrus Jeesuselt: „Vaata, meie oleme jätnud kõik maha ja järgnenud sulle. Mis siis meile saab?” Jeesus vastab talle järgnevais salmides suurejooneliste sõnadega: „Tõesti, ma ütlen teile, kes olete mulle järgnenud, uuestisündimises, kui Inimese Poeg istub oma kirkuse troonile, istute ka teie kaheteistkümnele troonile Iisraeli kaheteistkümne suguharu üle kohut mõistma. Ja igaüks, kes on jätnud maha majad või vennad või õed või isa või ema või lapsed või põllud minu nime pärast, saab nad tagasi sajakordselt ja pärib igavese elu.“

Küllap julgustasid need Jeesuse sõnad jüngerid tublisti. Ent kas saame ka meie lihtsate Eesti luterliku maakoguduse liikmetena loota samalaadset julgustust? Meie pole ju käinud koos Jeesusega ohtlikul, kuid õndsamal maisel teekonnal!

Kuid justnagu meiesuguste jaoks lisab Jeesus Peetrusele vastates oma ilusa töötuse lõppu sõnad: „Aga paljud esimesed jäävad viimasteks ja viimased saavad esimesteks.“ Seega ei tähenda usklike seas väljapaistev olemine veel seda, et sellisel inimesel oleks paradiisivärvast muretu sissepääs. Ja samuti ei tähenda see seda, et tähelepandamatul maakoguduse liikmel, kes lisaks veel end kuigi usklikuks ei julge pidada, poleks Viimsel Kohtupäeval teistega võrdseid võimalusi pääsemiseks.

Usu mõõtu teab ainult Jumal. Inimeste kohus on Teda igal ajal teenida, olgu siis ajad paremad või halvemad. Ka I maailmasõjale eelnevail aastakümneil oli kristlasi, kes palvetasid Jumalast kaugeneva ühiskonna eest. Ja nii rahu- kui sõjaajal on olnud alati kristlasi, kes on pannud kogu lootuse Jumalale ning Tema halastusele.

Ka tänases viiruspandeemia teise laine olukorras ei tasu meil heituda. Jumalateenistuste pidamist võib – erinevalt kevadistest reeglitest – avalikult jätkata, ehkki tuleb arvestada teatud ebameelduvustega nakatumisohu vähendamisel. Jätkata saab ka koguduseeluga, ehkki, samamoodi piirangutega, mida sunnivad peale uued ühiskondlikud normid ning kohaliku omavalitsuse piirangud.

Ent ka Jeesus, ehkki ta sai oma kuulutustöö lõppfaasis päevaajal suuri rahvahulki Jeruusalemma templis õpetada, pidi öösel end varjama. Ka algkogudus ei saanud paganlikus Rooma riigis avalikult oma veendumuste järgi elada. Ja Eesti kristlased pidid tundma end nõukogude tingimustes alaväärseina. Siiski jätkati kõigis nimetatud olukordades Jumala teenimisega, väsinute julgustamise ja lohutamisega.

Seda tuleb teha ka praegu, mil kristlastel on veelgi suurem väljakutse: saada üle kiusatusest muganduda praeguse aja moodsuse ja nõuetega ning unustada erinevus uskliku ja uskmatu vahel.

Prohvet vahendab meie kirjakohas Issanda sõnu: „Ja te näete jälle vahet õige ja õela vahel, selle vahel, kes teenib Jumalat, ja selle vahel, kes teda ei teeni.“ Millal see juhtub? Seda meie ei tea. Ent niikaua tuleb meil valvata. Küllap see aeg tuleb. Ja selle teadmisega elamine eristabki usklike mitteusklikest.

Muidugi ei tea usklik, kuidas selle aja tulek täpsemalt välja näeb ning tal on seepärast raske oodata ja oma elu selle järgi seada. Kuid selles ootuses aitab teda esmalt Pühakiri. Nt Jeesuse tähendamissõna, mida kuulsime juba altarist ja millest osa loetakse tihti matustel (Mk 13:32–37): „Seda päeva või tundi ei tea aga keegi, ei inglidki taevast ega Poeg, ainult Isa üksi. Vaadake ette, valvake, sest teie ei tea, millal see aeg on käes! Nii nagu inimene, kes reisis võõrsile ja jättis oma maja, andes sulastele meelevalla, igähele tema töö, ja uksehoidjal käskides valvata, nõnda valvake nüüd, sest te ei tea, millal majaisand tuleb, kas öhtul või keskööl või kukelaulu ajal või varahommikul, et ta äkitselt tulles ei leiaks teid magamas. Aga mida ma ütlen teile, ütlen kõigile: Valvake!”

Selles ootuses aitab ka kogudus, kes üksteist toetab ja julgustab. Täna kirjakohas kõneldakse

Issanda kartjaist mitmuses. Neid on rohkem kui üks ja nad saavad üksteisele toetuda: paluda nõu ja abi. Tõepoolest, nagu Jeesus ütleb: valvakem! Valvakem kogu meie usu, lootuse ja armastuse, meie teadmiste, oskuste ja kogemuste varal!

Aamen.